

Florin FAIFER

UN SPECTACOL EXEGETIC

O revelație este, sub aspect analitic și, nu mai puțin, sub acela stilistic, cartea recentă a doamnei Monica Bordeianu, actriță, după cum bine se știe, la Teatrul Național din Iași – *Tvertimot! Ipostaze ale personajului feminin în dramaturgia lui Henrik Ibsen* (Iași, Editura Artes, 2007). Un mic spectacol exegetic, respirînd o pasiune lucidă, ce controlează procesul continuu de identificare-detașare, care conferă o anume tensiune discursului. Experiența proprie, de scenă și de viață, imprimă o vibrație aparte „descifrărilor” escistice ale autoarei, în care intuiția, cu acuitățile ei, se aliază cu rigoarea unor argumentații atinse totuși de subiectivitate.

Monica Bordeianu surprinde aspecte pe care alții, fie și comentatori de elită, nu le-au observat și se războiește, într-o manieră în care eleganța nu ascunde febrilitatea și chiar o anume nervozitate, cu felurite „clisee” de interpretare, cu prejudecățile care îngustează sau înceteșează ceea ce ar trebui să fie o viziune comprehensibilă asupra creației enigmaticului norvegian.

Găsind „cheia” unor personaje și a unor situații-limită, doctoranda se încumetă să desfășoare, într-o „galerie” ce dă o

prețioasă substanță lucrării, configurații tipologice și „prototipuri” ce însumează atît personajele masculine, cît și - mai ales - cele feminine, privilegiate, în subtila portretistică, fiind bine-înțelese, Nora. Atît Nora cea întruchipată în două versiuni scenice, cît și „Nora virtuală”.

Oprindu-se asupra unor replici pe care alții le-au trecut cu vederea, Monica Bordeianu degajează, într-un spectru uneori surprinzător, nuanțe secrete, esențe psihologice subtile.

Conținînd, după părerea noastră, și unele forțări ale interpretării, explicabile prin implicarea nu lipsită de patetism a exegetei, lucrarea - modulată sub imperiul unor trăiri personale, mărturisite sau nu - se impune prin suplețe și eleganță (eleganță care este și o marcă a evoluțiilor scenice ale actriței), incitînd, chiar prin excesivitățile ei, și procurînd o lectură provocantă.

Valentin TALPALARU

VASILE BOZGA - O PROVOCARE LA LECTURĂ

Vasile Bozga este un distins specialist în economie, posesor al unei impresionante cărți de vizită din care nu lipsesc titlul de profesor universitar, conducător de doctorate, de membru în diferite comisii onorante de specialitate, de titular în *Enciclopedia istoriografiei românești*. La titlurile menționate trebuie adăugată calitatea de președinte al fi-lialei din București a ASTRA și membru în Comitetul de conducere pe țară începînd cu 1996.

Ce legătură ar putea fi între subsemnatul, în calitate de, să zicem, scriitor, și distinsul universitar? Evident o carte, *Trecut și actualitate (studii, articole, personalități, comunicări)*, apărută la Editura Ager-Economistul, București, în 2005.

A funcționat eficient ezitarea profanului față de un domeniu străin și clișeele prin care am perceput și percep în genere strădania economistului, fie el în elita universitară, fie în contact cotidian, profesional.

Noroc de un fir al Ariadnei, oferit de domnul Bozga cu generozitate și pe care l-am depănat, ușurat, în aventura mea de semnalare a acestei cărți. Dintre studiile care conturează primul capitol am parcurs cu legitimă curiozitate *Începuturile și dezvoltarea învățămîntului economic românesc pînă la 1877. Despre moneda românească, Viața bancară în România interbelică*.

Amestec erudit de istorie și economie, cu o argumentație ri+guroasă dar accesibilă și cititorului de rînd, mic de exemplu, studiile sînt și informare și provocare la cercetare în același timp.

Mai pe gustul meu și răspunzîndu-mi la o întrebare neformulată, al doilea capitol reunește articole începînd cu un titlu inspirat: *Nu trageți în economist*.

În loc de comentarii vă las plăcerea de a continua, real sau imaginar, lectura după următorul citat: „Aceasta înseamnă că economistul s-a înscris și se înscric în chip necesar într-un sistem pe care este dator să-l slujească. Nu vom putea avea, deci, «economie SF», «economie-ironică», «economie ... umoristică» sau (fără prejudecăți), «economie onirică»; ci pur și simplu economie care să ne asigure viața, continuînd astfel «platforma de lansare» pentru alte compartimente ale eului”. Ce spuneți?

Și urmăm: „Economistul, spuneam, nu poate și nu trebuie să se sustragă nici judecății proprii, nici verdictului Cetății”.

Un alt titlu care trebuie citit în cheie este *Portret-robot pentru rector al A.S.E. Pledoarie pentru criterii*. Dar numai pentru respectivul domeniu?

O galerie de portrete, recuperate dintr-un anume unghi, constituie ultimul capitol, *Personalități*. Alături de nume mai puțin cunoscute „externilor” lumii familiare lui Vasile Bozga, apar Ion Ghica, N. Iorga, Virgil Madgearu.

Tot atîtea argumente pentru o elastică și incitantă lectură în care specialistul, cititorul „accidental” ori de altă formație au în egală măsură loc și argumente.

Vasile Bozga

TRECUT ȘI ACTUALITATE

Studii, articole, personalități, comunicări

Editura AGER - Economistul